

Cílem předkládané práce, jak je jasně deklarováno v úvodu, je porovnání dvou pohledů na postavu Ludvíka XIV. - pohledu Voltairova s Saint-Simonova. Autorka v úvodní části práce přehledně a stručně nastiňuje ekonomickou, politickou a kulturní situaci ve Francii za Ludvíkovy vlády, poté se zabývá některými základními charakteristikami osvícenství (zajímavou úlohu zde hraje exkurs do Holbachovy politické filosofie), a teprve poté se pouští do vlastního tématu. V případě Voltaira se východiskem pro srovnání stává anglický překlad *Století Ludvíka XIV.*, v případě Saint-Simona potom český výbor z jeho *Pamětí* – přestože autorka si je tohoto úskalí dobře vědoma, nelze nepoznamenat, že tento český výbor je jen zlomkem celého Saint-Simonova textu, takže úkol stanovený v úvodu práce může být z podstaty věci splněn jen v omezeném měřítku. To však práci neubírá na zajímavosti.

Práce je zpracována přehledně a jednoduše. Trochu moc místa, jak se mi zdá, zaujímá deskriptivní kapitola o situaci ve Francii (str. 7 – 22), která je v podstatě exerpcí z několika dalších textů, a také „medailonky“ Ludvíka a Voltaira, takže na vlastní analýzu zbyde poměrně málo místa. Je to škoda, protože tak pozoruhodné téma stojí za zpracování.

Na následujících řádcích se pokusím formulovat několik dalších drobných připomínek.

- 1) Je chvályhodné, že autorka se v úvodu snaží přesně stanovit metodologii a definovat pojmy, se kterými bude pracovat. Činí tak nicméně na základě dvou textů (Hroch a Hendl), o jejichž odborné kvalitě jistě není pochyb, nicméně nejsem si jist, zda právě ony mohou být východiskem pro úvahy o metodologii: autorka tvrdí, že chce použít metodu historického výzkumu (s nenapadnutelným, ale poněkud banálním ospravedlněním spočívajícím v tom, že její témata jsou „historická“ - str. 4), nicméně Hendl – bezpochyby z dobrých důvodů – definuje historický výzkum tak široce, že se do něho vejde všechno (viz definici na str. 4 – 5). Podobný problém je s většinou „metodologických“ definic v úvodní části („komparace“, „teoreticky zaměřený výběr“ apod.)
- 2) Ke kapitole „etické otázky“ (str. 7): autorka si klade otázku, zda osvícenství, které podle ní představuje jakýsi „ideál“, není „přeceňováno“. Vzhledem k drtivé – a většinou nespravedlivé – kritice, jaké se osvícenskému projektu dostalo za posledních padesát let, mi taková otázka připadá poněkud *out of date*.
- 3) Braudel se nejmenuje Fernando, ale Fernand (str. 10).
- 4) Poněkud bych nuacoval povšechné soudy ohledně osvícenských filosofů. Věty typu „Přestože odsuzovali nabubřelost a ješitnost, mnozí těmito vlastnostmi oplývali“ (str. 24) patří snad do práce gymnaziální, ale ne již do práce bakalářské.
- 5) Dosti váhám, zda je Adama Smithe možné označit za „teoretického zakladatele kapitalismu“ (str. 33). Za teoretika kapitalismu snad ano, ale Smith žádný kapitalismus nezaložil, a to ani teoreticky.
- 6) Nepříliš přesvědčivá mi připadá analýza Saint-Simonových *Pamětí*. Říci, že „autorově stylu psaní chybí barvitost, lehkost a vytříbenost, se kterou psal Voltaire“, že „Simonův (Sic! Náš autor se jmenuje Saint-Simon, ne Simon!) syntax je poněkud chaotický, používá velmi dlouhé složité věty a občas odbíhá od tématu“ (str. 42), mi u autora, kterého za svůj velký vzor považoval např. Marcel Proust, autora, o němž se – a řekl bych, že právem – má za to, že pro moderní literaturu udělal neskonale víc než Voltaire (ostatně právě např. svou „chaotickou“ syntaxí), a který se stal předmět brilantních stylistických analýz (např. z pera Leo Spitzera), mi takové soudy připadají hodně nepodložené. Málokterý text mi připadá barvitější než Saint-Simonovy *Paměti*. A poněkud nepřesvědčivě působí i celkem prvoplánový závěr, že Saint-Simon „podřizuje fakta (ale co znamená fakt?) svým názorům a náladám“, čehož se údajně Voltaire snaží vyvarovat. Zdá se mi, že nepopiratelný rozdíl ve stylu obou autorů je zde přesunut na rovinu epistemologickou: Voltaire je „objektivnější“ než Saint-Simon. Ovšem k tomu, aby bylo možno něco takového tvrdit, by bylo třeba

analýzy mnohem podrobnější, než jakou předkládá autorka. Takto kategorické soudy bych tedy raději opět omezil.

- 7) *Last but not least*: práce je napsána hezky a srozumitelně, ale množství překlepů a gramatických chyb je mírně nadprůměrné. Redakce by textu neuškodila.

To všechno nicméně neznamená, že by nebyla nadprůměrná i sama práce. Téma je originální, je dobře a přehledně zpracováno, třebaže jen v mezích, kterých si je autorka dobře vědoma a na které sama upozorňuje. Navrhují hodnocení mezi výborně a velmi dobře s mírným příklonem k výborně.

Praha, 10. 8. 2010

Josef Fulka